

# Janakkalan kunta

---

## 1. Miltä luvun 5 painopisteiden sisällöt näyttävät kunnan näkökulmasta?

Asiakkuus keskiössä Kunnan näkökulmasta on tärkeää, että asukkaiden palveluntarve tunnistetaan oikea-aikaisesti ja kuntalaisten yhdenvertaisuus palveluiden saatavuudessa toteutuu. Kunnan asukkaiden näkökulmasta on myös mahdollista saada ennaltaehkäiseviä palveluita kunnan palveluissa ja siinä on hyvä yhteistyöesimerkki liikuntalähetä. Palveluiden saatavuudessa fyysisten toimipisteiden sijainnilla on merkitystä, ja yhteistyötä kuntien kanssa tulee jatkaa aktiivisesti, jotta alueellisesti on mahdollista saada oikea-aikaista palvelua. Toimintaa voidaan kehittää myös yhteistyössä, palvelupisteiden ollessa esimerkiksi kuntien ennaltaehkäisevien palveluiden tai liikkuvien palveluiden osana. Asiakkuuslähtöisyyttä ja luottamusta voidaan vahvistaa myös aktiivisella viestinnällä, jossa kunnat voisivat olla kumppaneita. Kuntalaisille ei ole vielä aina selkeää, mistä apua saa, ja yhä sote-palveluita haetaan kuntien verkkosivuilta ja asiakaspalvelusta. Sujuvan palvelupolun rakentamiseksi yhteinen viestintä voi olla toimiva keino. Palveluiden integraation merkitys asiakaslähtöisissä palveluissa; sektorirajojen hälventäminen on keino, jolla integraation toteutuminen turvataan. Tämä tulee näkyä OmaHämeen toimintamalleissa, organisaatorakenteessa, tukipalveluiden (ICT) toteutuksissa jne. Asiakkaan osallisuus ja yhdenluukun periaate ovat tärkeitä painopisteitä. Esimerkkinä kuntien ja hyvinvointialueen tiivis ja rakenteellinenkin yhteistyö lasten ja nuorten palveluiden ympärillä. Sen kehittäminen on tärkeää, mutta tulisi luoda yhteistyön mallit niin, ettei resursseja käytetä huonosti ja/tai turhaan. Asiakkaan ja kuntalaisen näkökulmasta on tärkeää avun ja tuen saanti, sujuvasti ja oikea-aikaisesti, riippumatta siitä onko palveluiden tuottajana / yhteistyökumppanina hyvinvointialue, kunta, järjestö tai muu toimija, esim. yksityinen palvelutuottaja. Ennaltaehkäisy Ennaltaehkäisyn näkökulmassa kuntien kannalta on todella tärkeää oikean, laadukkaan ja ajantasaisen tiedon saanti ja yhteisen tilannekuvan luominen. Suuri osa sosiaali- ja terveysdatasta on nykyään vain hyvinvointialueetasoisesti saatavilla ja siitä on tärkeää tuottaa kunnille myös tietoa. Yhteinen tietopohjan kehittäminen on tärkeää. Esimerkiksi Päijät-Hämeessä on valmistunut yhteinen tietopankki, josta kunnilla on mahdollista saada myös ajantasaista tietoa asukkaiden terveydestä ja hyvinvoinnista. Ennaltaehkäisevän työn näkökulmasta varsinkin varhaiskasvatuksen, opetuksen ja nuorisotyön ja hyvinvointialueen yhteistyö on oltava sujuvaa ja kokonaisuus järkevää. Yhdyspintatyötä voisi jatkossa kehittää myös muiden palveluiden osalta, esimerkiksi päihde- ja mielenterveystyö tarvitsee myös ennaltaehkäisevän näkökulman, jota lasten ja nuorten kanssa

toimivat kunnissa toteuttavat. Ennaltaehkäisyn näkökulmasta on tärkeää myös huomioida koko Kanta-Hämeen ikääntyminen. Siinä yhteistyö aktiivisten kolmannen sektorin toimijoiden, kuntien ja hyvinvointialueen välillä on merkityksellistä. Ennaltaehkäisyn näkökulmasta kuntien ja hyvinvointialueen yhdyspintatyössä on paljon mahdollisuuksia. Välttämällä päällekkäistä toimintaa, mutta kehittämällä lomittaista ja yhtäaikaista toimintaa voidaan ennaltaehkäistä monia sairauksia. Liiallinen rajanveto toimintojen välille ei palvele yksilöitä. Ennaltaehkäisyn rajapinnat ovat moninaiset ja niiden osalta myös kolmannen sektorin osaaminen ja tukeminen ovat erittäin tärkeitä. Strategisten kumppanuuksien kehittäminen Yksi strateginen kumppanuus: ikäihmisten asuminen ja kasvava palvelutarve → kumppanuuksia ja uusia toimintamalleja kuntien kanssa (=elinvoimaisuuden vahvistaminen kunnissa ja palvelutarpeen ennakointi OmaHämeellä). Huomioitava jo olemassa olevat kumppanuudet ja mm. Hämeen Liiton maakuntastrategian toimenpiteet. Kumppanuuksien kehittäminen on tärkeää myös joustavuuden kannalta. Ennakoiva työtapana ja tarpeisiin vastaaminen voi vaatia uudenlaisiakin kumppanuuksia, joissa hyvinvointialue voi olla kokoavana tahona. Alueen osaamista kannattaa hyödyntää rohkeasti, esim. korkeakoulujen tai toisen asteen oppilaitosten, kuten Kiipulan, kanssa.

## 2. Tuleeko painopisteiden sisältöjä täsmentää tai korostaa?

Painopisteissä asiakas on palvelutoiminnan lähtökohta ja palvelutarve pyritään tunnistamaan ennakoivasti. Ennakoivana tunnistamiseen hyvinvointialue tarvitsee kumppaneiksi kunnat ja muut toimijat. Siihen yhdyspintaan tulee löytää toimivat asiakaslähtöiset toimintatavat ja myös huolehtia tarpeellisista resursseista. Tiedolla johtaminen ja yhteisen tietopohjan luominen ovat tärkeitä toimenpiteitä. Palvelutuotannon painopisteen siirtämistä ennaltaehkäiseviin toimintoihin on hyvä linjaus, siinä yhteistyön merkitys kuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa on oltava sujuvaa ja tehokasta. Asukkaan ollessa keskiössä, tulee hyvinvointialueellakin olla tiedossa muiden toimijoiden palvelut ja resurssit. Esimerkkinä tästä on liikuntalähetä, jolla voi ohjata asukkaan kunnan liikuntapalveluihin. Kaikissa kunnissa ei ole tähän varattua työresurssia, jolloin asukas voi kokea, että ei saa hänelle luvattua palvelua siinä hetkessä kun sitä tarvitsisi. Näissä yhdyspintojen tehtävissä tulee huolehtia asukkaan palveluiden saanti oikea-aikaisesti. Kuntien ja hyvinvointialueen yhdyspinnat ovat moninaiset, ja niiden tarkastelu on tärkeää. Ennaltaehkäisyn näkökulmasta on palvelustrategiassa korostettu, että se on kuntien ja hyvinvointialueen yhteinen tehtävä. Tämä näkyy parhaiten lasten ja nuorten opiskeluhoitojen palveluissa, mutta ei esimerkiksi muiden lasten ja nuorten palveluiden osalta. Laajempi näkemys kaikkien palveluiden yhteensovittamisesta voi olla tarpeen. Palveluiden osalta varsinkaan sosiaalipalveluihin ei ole kuntien yhdyspintaa, jolla on suuri merkitys ennaltaehkäisynkin näkökulmasta. Uudistuksen jälkeinen yhteistyön

vähentäminen olisi saatava palautettua. Ikääntyneiden osalta esimerkiksi, osallisuus, yhteisöllisyys ja arjen merkityksellinen tekeminen voi olla täysin kuntien tai järjestöjen tehtävä, ennen kuin ikääntyneellä on tarvetta palveluihin. Hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyöllä voitaisiin tehdä vaikuttavaa ennaltaehkäisevää työtä väestön ikääntymisen näkökulmasta, välttämällä raskaita palveluita. Näitä yhdyspintoja voidaan rakentaa jo asumisen suunnitelmissa, liikkuvien palveluiden yhteistyöllä tai yhteisillä hankekokonaisuuksilla. Näissä on hyvinä kumppaneina myös Hämeen Liitto sekä kolmas sektori. Kunnan ja hyvinvointialueen kanssa on hyvää yhteistyötä. Janakkalan kunnan laaja hyvinvointikertomus ja suunnitelma valmistellaan ja siinä otetaan huomioon hyvinvointialueen tavoitteet. Yhteisiä tavoitteita on käyty läpi jo yhdyspintatyön työryhmissä. Kuntien toive lisätä yhteistyötä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen eteen on kuultu hyvin palvelustrategiassakin. Keskeisiä kehittämisteemoja ovat hyvinvointia tukeva asuminen, yhteinen tietojohtaminen, vaikuttava hyvinvointityö ja suunnitelmallinen ennaltaehkäisy, varautuminen ja turvallisuus sekä osaavan työvoiman saatavuus ja pysyvyys. Jotta yhteistyö on vaikuttavaa, se vaatii yhteisiä rakenteita ja selkeitä vastuita. Osa vastuista voisi olla jatkossa myös kunnilla. Hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelma on selkeämpi toimenpiteiden osalta. Toivomme hyvän yhteistyön jatkuvan, huolehtien tiedonkulusta. Kuntien osalta huolta on riittävästä resurssoinnista, yhteistyön rakenteissa sekä konkreettisessa työssä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Janakkalan kunnan kuntastrategiassa on lasten ja nuorten turvallinen ja hyvinvoiva kasvuympäristö nostettu yhdeksi kärjeksi. Lisäksi palveluiden laadukkuus ja kuntalaislähtöisyys. Yhteistyötä voitaisiin kehittää käytännön tasolla, yhteisillä avoimilla kohtaamispaikoilla, liikkuvilla palveluilla, yhteisillä koulutuksilla ja rakenteilla. Potentiaalia yhteistyön lisäämiseksi on paljon ja koemme, että yhteistyötä on myös syntynyt aina tarpeen mukaisestikin.

3. Miten hyvin strategia huomioi kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspinnat (esim. ennaltaehkäisy, liikunta, nuorisotyö, ikääntyneiden palvelut)?
4. Miten strategialuonnos tukee kunnan ja hyvinvointialueen yhteisiä tavoitteita liittyen asukkaiden hyvinvointiin, varhaiseen tukeen ja ennaltaehkäisyyn?

5. Miten arvioitte strategialuonnoksen sisältöjen vastaavan alueen asukkaiden palvelutarpeisiin tulevien vuosien aikana?

Palvelutarve tulee kasvamaan ikääntyneiden osalta, asumisen ratkaisuihin tulee tehdä yhteistyötä ja huomioida jo käynnissä olevat toimenpiteet (mm Hämeen Liiton asumisen teemat). Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi tulee jatkaa hyvää yhteistyötä ja lisätä siihen myös mielenterveys- ja päihdetyön ennaltaehkäisevä työ, sekä sosiaalipalvelut. Mahdollisuuksia parantaa yhteistyössä tehtävää ennaltaehkäisevää työtä on olemassa. Hva- uudistuksen rakentaminen heikensi jonkin verran rakenteita, mutta näemme että on mahdollista saada niitä myös parannettua. Työikäisten ennaltaehkäisevään palvelutarjontaan tulee myös varautua jatkossa, heikentynyt työllisyysnäkökulma tulee vaikuttamaan hyvinvointialueen asukkaisiin. Tässä tarvitaan myös kolmannen sektorin ja työllisyysalueiden yhteistyötä, kuntien rajapinnoissa. Kanta-Hämeessä eri-ikäisten mielenterveyden pulmat, ylipaino ja niiden vaikutus sairastavuuteen sekä muistisairauksien määrän lisääntyminen ikääntyneiden määrän lisääntyessä kaipaavat yhteisiä palvelupolkuja ja käytännönkin yhteistyötä. Kanta-Hämeen Unicefin lapsiystävällisten kuntien ja Omahämeen yhteinen lasten ja nuorten mielenhyvinvoinnin polku voisi olla esimerkkinä muille vastaaville palvelupoluille. Tieto löytyisi kuntien ja HVA sivustoilta helposti ja saavutettavasti. Eri väestöryhmille voisi rakentaa teknisesti samankaltaisia palvelupolkuja, joihin yhdistetään kuntien, järjestöjen ja muidenkin toimijoiden palvelut. Yhdyspintatyön palvelupolut ovat kuvaamatta, ja varsinkin viestinnällisesti näissä on mahdollisuus saavuttaa oikea-aikaista ja tehokasta asiakaslähtöistä palvelua. Hyte rahoituksen osalta on vahvistettava yhteistä työtä hyte indikaattorien kehittämiseksi. Kunnat tarvitsevat tietoa, jota hyvinvointialue pystyy tuottamaan. Hyte indikaattorit, sekä tulos- että prosessi-indikaattorit ohjaavat hyvinvointialueen ja kuntien yhteistä työtä ja on hyvä, että ne on otettu huomioon. Palvelustrategiassa on huomioitu hyvin hyte yhdyspintatyö ja sen toimivuus on ollut kiitettävää ja aikaan saavaa.

6. Mitä kehittämiskohteita näette yhteisissä palvelupoluissa (esim. nuoret, ikääntyneet, mielenterveys)?

7. Onko strategialuonnoksessa riittävästi ohjaavia linjauksia, joilla voidaan varmistaa kuntien ja hyvinvointialueen HYTE-rahoituksen pitkäjänteisyys ja kohdentuminen vaikuttaviin toimiin?
8. Mitä riskejä tai mahdollisuuksia näette strategian yhteisessä toimeenpanossa kuntanne näkökulmasta?
9. Onko palvelustrategiaan liittyen muuta, mitä haluaisitte tuoda esiin kunnan näkökulmasta?